

erica

DHR. LIBOT RIK
STATIONSTRAAT 36
3600 GENK

011/3

ORIEMAANDELIJKE UITGAVE VAN DE WERKGROEP LIMBURGSE NATUURGIDSEN

juni 1987

Verantwoordelijke uitgever: T. Dreesen Neeroeterenstraat 53 3671 Opoeteren

van de
WERKGROEP LIMBURGSE
NATUURGIDSSEN

Lid van:

Natuurbeschermingsactie

Limburg (MAL)

Nationaal Verbond

van Natuurbescherming

Redactie:

Cécile Ulenaers

Steenweg op Linde 66

3570 Linde Peer

Tel 011-735279

Annemie Verheyden

Naamse Steenweg 245

3800 St. Truiden

Tel 011-684060

Mimi Mondelaers

Leeuwerikstraat 3

3690 Bree

Tel 011-462575

Theo Dreesen

Neeroeterenstraat 53

3671 Opoeteren

Tel 011-864354

Abonnementen:

150 fr te storten op

235-0010248-75

v/d Limburgse Natuurgidsen

Aan dit nummer werkte mee:

Annemie Verheyden, Cécile

Ulenaers, Roger Schoebben,

Johan Jolling, Marc Meert,

Edgard Stevens, Theo

Dreesen

Ieder auteur is verantwoordelijk voor zijn eigen artikel.

Verantwoordelijke uitgever:

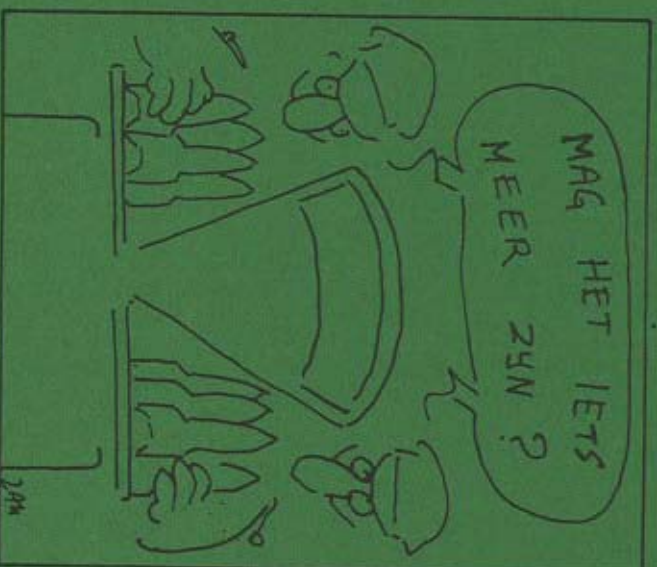
Theo Dreesen

Neeroeterenstraat 53

3671 Opoeteren

INHOUD

Woord vooraf	3
Dag, lieve mensen	3
Vormingsactiviteiten	4,5
Achteraf bekeken	6,7
Onder de loep	9
Uit eigen werk	11
Korte berichten	8,12
Eigen uitgaven	13
Kruisende woorden	13

STEUNSTICKER VAKA

Kloosterstraat 5 - B-2000 Antwerpen

Woord vooraf

Donderdag 21 mei. Door het venster tuur ik dromerig in dit grijze, zielige meiweer. Buiten sormt het: wind, regen en hagel net als in de herfst. Voorjaarsbuien pleegt men dat te noemen. Met heimwee denk ik terug aan de paasvakantie met zijn zonovergoten dagen en zijn wonderbare lente-explosie van muskuskruid, het gele speenkruid, goudveil, de helderwitte tapijten van bosanemonen en daslook. Nogmaals geven de huidige weermakers gestalte aan de oude spreuk: "Mei koel en nat, vult..."

Als je dit leest stevenen wij al stevig op dat laatste af. Wij hopen dat de zomer '87 je dan al vergast heeft op zijn warme dagen en zwoele avonden. De meesten van ons staan dan al vlak voor hun vakantie, waarin wij eens willen ontsnappen uit de dagelijkse sleur en slenter. Opnieuw laden wij onze batterijen op, zodat wij weer een tijdje kunnen meedraaien in de mallemolen van onze opgedreven consumptiemaatschappij. Het is een spijtige vaststelling, maar een bittere realiteit. Het tempo van ons leven zo regelen dat wij in harmonie leven met de kringloop van de natuur, lijkt met de tijd meer en meer een utopie te zijn. Zelfs als natuurgids is dit een grote levensdroom, die je geregeld tracht te grijpen, doch je telkens weer uit de handen glipt.

Speciaal voor zondag 23 augustus vragen wij je aandacht. Deze zondag moet uitgroeien tot één groot Limburgs natuurfest. Verder in ons tijdschrift en in de MAL-krant vind je hierover meer informatie. Een must voor elke natuurgids!

Wij rekenen er echt op je in Ham te ontmoeten. Tot dan !

Roger Schoebben

Dag, lieve mensen

Leven en dood liggen vaak dicht bij elkaar. Dat merk je pas goed als je het wel en wee van een vereniging volgt.

Op 3 maart 1987 overleed Henri Habex in zijn 80ste levensjaar. Onder onze natuurgidsen tellen we twee van zijn kinderen, Paula en George, en zijn schoon- dochter Moniek Keupers. Aan hen en aan hun familie biedt het bestuur zijn gevoelens van medeleven aan.

Blijf nieuws is er ook. 26 april 1987 bracht nieuw leven te Borgloon, op de molen bij Rik en Marijke Rappé- Vanhoutte. Na twee dochtertjes, Marjan en Linde, werd nu een zoontje WIM geboren. Aan Marijke vanwege het ganse bestuur 3 dikke zoenen, en aan Rik wordt veel sterkte toegewenst.

Op 30 april hebben Marc Van de Sande en Edith Jorissen hun gidsen-relatie vereeuwigd. Aan beide tortelduifjes, maar ook aan André en Lisette, van harte onze gelukwensen en alles wat daar zo bij hoort. Als daar geen groene nakomelingen van komen....

Dag ! Cécile

Vormingsactiviteiten

Onder de natuurgidsen zijn er steeds mensen die gefascineerd zijn door één specifiek aspect van de natuur.

Voor velen zijn dit planten in het algemeen, anderen houden het voornamelijk bij vogels, maar ook zijn er velen die hun interesse nog verfijnen; mossen, paddenstoelen, grassen. Ook is er sinds vorig jaar weer iemand die zich in de spinen verdiept, een ander in mieren, enz.

Voor onze uitstap van zondag 28 juni hebben we iemand kunnen strijken van de gidsenlichting van vorig jaar, die zich specialiseerde heeft in vlinders. Johan Jolling uit Kuvingen zal deze wondere wereld voor ons openbaren. Het leestuur van de werkgroep vindt het altijd geweldig als er mensen bij onze vereniging willen komen die willen leren in een bepaalde tak van moeder natuur, en deze kennis willen medelen aan anderen. Hopelijk krijgen we nog meer specialisten uit midden gekende natuuraspecten.

Johan Jolling geeft nu al een korte inleiding op de vlinderwandeling.

Reeds op zesjarige leeftijd werd ik geboeid door de vlinder; naarmate de jaren vorderden, groeide ook mijn interesse.

De vlinder is een hoogst merwaardig wezen dat uit een ei kruipt, de vorm van een slang heeft, dan een sluier van pure zijde van de fijnste kwaliteit weeft en zich hierbinnen samentrekt tot een lichaam zonder uitwendige mond of ledematen, meer dan iets anders gelijkend op een Egyptische mummie, en dat tenslotte na een verblijf van soms drie jaar in dit stadium, zonder voedsel en zonder beweging, uit zijn zijden doodscleren breekt, zich uit zijn aardse omhulsel worstelt en oprijst als een bontgekleurde vogel.

Vogels worden waargenomen in de meest gunstige weersomstandigheden: warm, weinig of geen wind en niet vroeg in de morgen. In dit weer voelt de mens zich in een vakantiestemming, hij wil geen tijd vrijmaken om deze mooie dingen te aanschouwen, maar gaat op reis, ligt in de zon te slapen, werkt of blaast gewoon uit met een frisdrank ergens op een terras in de schaduw. Vogels daarentegen worden geobserveerd ongeacht het weer. Ze krijgen veel aandacht van de meeste natuurliefhebbers of van de gewone man, die ze ongetwijfeld ook verdienen. Dit verklaart waarschijnlijk het geringe aantal vlinderwaarnemers in vergelijking met deze van vogels.

Wist u bijvoorbeeld al dat er vlinders zijn die niet in staat zijn om te eten, omdat ze zo gemaakt zijn, en gedoemd zijn om enkele uren nadat ze uit de pop gekropen zijn, te sterven, nadat ze voor de voortplanting gezorgd hebben?

Wist u al dat de lindepijlstaart soms duizenden kilometers vliegt van het Middellandse Zeegebied tot het ongestuvrijke noorden, zelfs tot in IJsland en bij de Poolcirkel, op grote hoogten en in V-formatie? Dit is slechts met moeite te evenaren door de mens met zijn huidige spijstechnologieën. Wist u dat onze doorgewone Atalanta-vlinder elk jaar van Noord-Afrika komt om hier de zomer door te brengen?

Misschien is het wel beter zo; de vlinder heeft helemaal geen behoefte aan aandacht. Aandacht is tenslotte toch maar een bedreiging die vroeg of laat zal leiden tot uitsterven.

Voor een vlinderwandeling hebben we gekozen voor de Condroz, waar einde juni, tijdstip van de tocht, ontelbare schermbloemigen en komposieten in bloei staan, planten die bij de vlinders erg in trek zijn. Als het weer meevalt zullen de vlinders er zeker zijn, maar zelfs als het weer moest tegenvallen, is er in de Condroz met zijn afwisselende bodemstructuren een enorme rijkdom aan planten en bloemen waar te nemen.

We komen samen om 8 uur aan de Kanaalkom te Hasselt. Gewoon materiaal meenemen: kijker, loepje, laarzen, gidsen en picnic. Voor enkele vangnetjes en ander materiaal wordt gezorgd. Het is niet de bedoeling dat ieder met een vlindernetje gaat zwaaien. Tot dan!

Zondag 28 juni
V L I N D E R S
8 uur
Kanaalkom Hasselt

Vormingsactiviteiten

Zomer en vakantie, voor velen onder ons terminatie. Begin augustus is er nog veel te zien in de natuur als men de juiste plaatsen kiest. Naar zo'n plaats gaan we op 9 augustus.

Zondag 9 augustus
Z O N D A G 9
9 uur
Autostradeoprit
Elderen

Deze dag heeft geen specifiek onderwerp, maar de bedoeling is in een prachtig stuk natuur eens ongenoeft van alles rondom ons te genieten. De Schwalmlaai bevindt zich in het Belgisch - Duitse grensgebied, tussen de Hoge Venen en de Elfel. De Schwalmlaai of Perlenbach ontspringt op het mitilaire domein van Elsenborn, welbekend bij vele oud-soldaten. In een breed dal heeft deze rivier een erg meanderende loop, waarbij sommige meanders helemaal of bijna zijn doorgestoken, waardoor er eilandjes zijn ontstaan. Landschappelijk is het een van de mooiste streken die er in verre omtrek te vinden zijn. Maar ook de flora is er van hoge klasse: arnica, pijlbrem, zonneroosje, beide wikke, vele orchideeën, rapunsel, enz..

Er staan ook zeer veel schermbloemen, zodat er dus ook veel insecten en vlinders zullen te zien zijn. We maken er een lichte dag van, in vakantiestemming. Samenkomst aan de oprit van de autostrade in Elderen -Riemst te 9 uur . (Het is immers nog vakantie). Terugkomst, dat zien we wel.

34ste NATIONALE NATUURBESCHERMINGSDAG

De nationale natuurbeschermingsdag van 1987 gaat door op 20 september, in het Molsbroek te Lokeren. Thema van de dag is "Milieuwetten toepassen...nu!" De organisatie van die dag berust bij de v.z.w. Durme. En dat deze organisatie goed is bewijzen de informatiebrieven die ze op geregelde tijdstippen versturen. Zoals steeds wordt aan de deelnemers aan deze dag een uitgebreid programma aangeboden, gaande van de traditionele excursies, workshops en films, tot een attente evaluatie van het milieubeleid in Vlaanderen.

Uitgebreide informatie vindt U in de NAL-krant. Er wordt door de NAL trouwens ook voor busvervoer gezorgd. Zoals elk jaar moeten de Limburgse gidsen weer in grote getale aanwezig zijn.

Door de organisatoren wordt er begin september nog een voorbereidende wandeling georganiseerd.

*** CURSUS NATUURGIDS

Op de cursus natuurgids te Overpelt gaat het leven gewoon verder. Voor wie er eens een kijkje wil nemen, volgt hier het programma van de eerstvolgende maanden.

- 27 juni: dagexcursie naar Hoge Venen. Kaart en kompaslopen. Flora van de Schwalmlaai. 8 uur Palethe.
- 5 september: excursie beide in het Hageven.
- 12 september: momentopnamen uit de dierenwereld 1
- 13 september: daguitstap naar het Zwin. 7 uur Palethe.
- 19 september: momentopnamen uit de dierenwereld 2

Tenzij anders vermeld beginnen de activiteiten om 9 uur.

*** PROVINCIALE NATUURDAG

Op zondag 23 augustus gaat de jaarlijkse natuurdag voor Limburg door te Ham, waar we ons aansluiten bij het succesvolle natuurtreffen dat daar sinds enkele jaren georganiseerd wordt.

Ook onze contactdag met de Nederlandse natuurgidsen is naar deze dag verschoven, zodat het voor ons een speciaal feest zal zijn die dag. Hou die datum zeker vrij, de mannen van Ham kennen er iets van. Verdere informatie vind je in de NAL-krant.

LANDSCHAPSWANDELING ROND DEIGNE 26 APRIL 1987

Na verzameling te Diepenbeek en Genoelselderen, trokken we blijgemoed op weg naar de Condroz. Het was onze eerste vormingsactiviteit van het jaar.

Met groot gemak leidde Lilliane ons door de stad Liège. Maar even later zaten we wel een ietsje op de verkeerde weg (Wat Lilliane later op de dag nog eens luktte). In Deigné aangekomen maakten we ons gereed voor een tocht langs de verdwijnngen of chantoirs. Deigné is een stil en rustig dorpje, gelegen tussen Louveigné en Remouchamps. Aan de oude fontein op het dorpspleintje vertrokken we, weliswaar onder een dreigende hemel, die gelukkig bij dreigen bleef.

Bijde eerste chantoir aangekomen, stonden we al voor de eerste verrassing: het verdwijnngat was verdwenen. Hiervoor ben ik wel de nodige uitleg verschuldigd. Een chantoir is een plaats waar riviertjes in de grond verdwijnngen, (dit is mogelijk omdat de ondergrond zeer kalkrijk is) om alzo ondergronds zich een weg te banen, en vervolgens grotten te vormen en uiteindelijk, soms vele kilometers verder, terug aan de oppervlakte te komen. Vanzelfsprekend gebeurt dit op een lager gelegen plaats.

Nu terug naar onze chantoir van Deigné. Op de plaats waar de Ruisseau de Stanches en de Ruisseau de Coreu in de grond zouden moeten verdwijnngen, stroomde er geen water. Heel waarschijnlijk zullen de riviertjes nu wel op een andere plaats verdwijnngen, maar door tijdsgebrek konden we dit nu niet onderzoeken. Dan maar verder. Onderweg konden we genieten van een gans gamma voorjaarsbloeiërs: voorjaarsganzetrik, salomonszegel, aronskelk, grootbloemige muur, echte sleutelbloem, bitterbarbakruid en nog tientallen meer. Om dan nog niet te spreken vande weide vol met speenkruid, dotterbloem en pinksterbloem.

De volgende chantoir in de rij was de chantoir du Trou du Moulin, waar de ganse omgeving rook (of stonk ?) naar daslook. Dan kwam de chantoir de Grandchamps aan de beurt, voor mij nog altijd de grootste en de mooiste die ik ken. Dit is namelijk een gat van één ha groot en een diepte van om en nabij 30 meter. Het is bijna niet te geloven dat daar maar zon een klein beekje in verdwijnnt.

Na naald- en loofbos, heerlijk malse weiden met Hervese koeien, een bronbos, enkele holle wegen en het lieflijkruikende boerengenhuchtje Hotchamps, kwamen we aan onze laatste chantoir van de voormiddag aan, de chantoir du Trou le Coq. Naast de weelderige, reeds voor een groot gedeelte genoemde plantengroei, vonden we hier ook het verspreidbladig goudveld, een plant die ons wijst op het feit dat we hier nog zuiver water vinden. Op de terugweg naar Deigné meende Hugo op zeker moment een raaf te zien, maar bij nadere controle bleek het toch maar een stomme (?) kraai te zijn.

Bij de fontein op het dorpspleintje spraken we onze boterhammetjes aan. Een opvallend feit was dat tientallen mensen aan de fontein drinkwater kwamen halen.

Omdat we genoeg verdwijnngen hadden gezien, en sommigen bang waren dat er misschien iemand in één van deze gaten zou vallen, besloten we in de namiddag naar St. Hadelin te gaan. Dat bleek weer zo'n lief dorpje te zijn. Eerst trokken we naar Foret, waar we heel verbaasd stonden te kijken naar het immense dorpsplein, dat bijna zo groot is als het hele dorp samen. Na een zeer lange en diepe daling langs weide en bos, kwamen we bij het riviertje de Magne. En weer die massa bloemen, met als nieuwelingen gele bosanemoon en enkele orchideën, die moeilijk op naam waren te brengen omdat ze nog niet bloeiden, of bijna in bloei stonden. Bij de terugkeer stond een steengroeve ons in de weg. Na heel wat sakkeren, een flinke klim tegen de rotsen op, onder sterk overhangende rotsen door, hadden we ook dit obstakel overwonnen.

Maar het heuvelachtige was nog niet gedaan, maar het deerde ons zozeer niet meer, want het leverde ons prachtige vergezichten op. Nog te vermelden over St. Hadelin is de schilderachtige omgeving met veel natuur, kortweg magnifiek !

Voldaan trokken we naar huis, zonder de gidsen niet te vergeten, want zij kregen een welverdiend applaus voor deze heerlijke dag. Hoeft het nog gezegd maar nog maar eens hadden de afwezigen (en jammer genoeg waren er meer af-dan aanwezigen) weer eens ongelijk. Dit was echt nog eens iets om bij gelegenheid nóg eens over te doen.

Edgard Stevens

Achteraf bekeken

GEOLOGISCHE UITSTAP NAAR HET LAND VAN HERVE : 3 MEI 1987

Frans en Paul hebben woord gehouden. De geologische uitstap was het beste wat ze ons in jaren gereserveerd hebben. Niet alleen werd er de geologische ontwikkeling van miljoenen jaren getoond in een betoverend mooi landschap, maar ook voor de floristen waren er vele "leckerbissen". Nog nooit werd de nauwe relatie tussen ondergrond en bijbehorende begroeiing zo duidelijk ge demonstreerd. En ook werd nog nooit zo duidelijk vereist is, indien hij de interessante kennis voor de natuurgids wel degelijk gemaakt, dat enige geologische plaatsen wil kennen, waar een grote verscheidenheid aan bloemen en planten kan gevonden worden. Vêél bloemen hebben we inderdaad gezien, en er waren er zeer bijzondere bij.

Verzameld werd bij fris weer aan de kerk van Riemst, in een nog slapend dorpje. Vandaar toog men zuidwaarts, langs de gapende wonden voor de ciment-industrie, over de Hallembaye. Voorbij Marsage werd er halt gehouden op een heuvel, vanwaar men een prachtig zicht had over de glooiende heuvels van het Land van Herve. Tevergeefs werd getracht met een grondboor de dikke loslaag te doorboren om de onderliggende kiezel laag, en eventueel de nog diepere leemlaag, naar boven te halen. Meer dan een lichtelijk uitgeputte Paul, en een kern van vruchtbare Herfse grond hielden we er niet aan over.

Volgende stopplaats was de oude abdij van Val Dieu, waar de Berwine de opeenvolgende geologische lagen heeft blootgelegd. Een prachtige wandeling langs de dalhelling van deze rivier voerde ons door de geologische geschiedenis van het Land van Herve.

Onder begeleiding van klokkengebeier uit de abdijtoren passeerden we achtereenvolgens, van beneden in het dal tot op het plateau:

- Rotsen van zandsteen
- Een laag zanden van Aken.
- een laag klei van Herve. (in werkelijkheid hebben we ze daar echter niet gezien, waarschiijnlijk was de bovenste laag weggespoeld.)
- Een laag krijt, waaruit Leo een prachtfossiel van een zeeegel plukte. Stukken schoolkrijt lagen er zo voor het oprapen.
- De deklaag op het plateau, bestaande uit silex eluvium.

Elke laag vertoonde zijn eigen rijke flora, gaan de van bosanemoon tot zonneroosje.

De afdaling terug naar het dorpje gebeurde onder serieuze regen- en hagel-buien, waarbij we zelfs met zijn allen in een té kleine, maar vooral té lage garage moesten schuilen. Aldus was het niet zó moeilijk te begrijpen dat er zoveel bronnetjes ontsprongen, boven de kleilaag, water was er zeker genoeg.

De bokes werden genuttigd in een tot restaurant (?) omgevormde koestal van de abdij.

De namiddagtocht voerde ons eerst naar het kerkhof van Aubel, waar bleek dat van de oude andstenen kruisen uit de 18de eeuw, er zeker 50% een Nederlandse tekst vertoonden. Volgende halte was het 6 sterren Amerikaanse kerkhof van Hendriks-Kapellen, waar het ons vooral te doen was om het panoramisch uitzicht dat men er heeft over het Herfse boccage landschap.

Te Moresnet werd halt gehouden voor een langere wandeling. Vertrekkende aan de oude stortbergen van de vroegere zink- en loodmijnen (mèt zinkvioletje) maakten we een tocht door een prachtig voorjaarsbos, met alle ingrediënten die daar thuishoren. Maar speciale vermelding en belangstelling kregen de honderden exemplaren schubwortel die langs de (vervulde) Geul groeiden. Ongelooflijk dat een zeldzaamheid, op bepaalde plaatsen helemaal niet zeldzaam is.

Daarmee was het officiële of geplande deel van deze dag gedaan. Maar omdat men toch vlakbij was, werd besloten nog even de zinkflora van Plombière te gaan bekijken. Duizenden zinkvioletjes, zinkboerikers en Engels gras groeien en bloeien uitbundig op de hektaren grote stortplaatsen. Een prachtige flora in een eigenlijk verschrikkelijk landschap.

Vrij laat, (veel te laat vond iemands' eega achteraf, maar zij was niet meegeweest) trokken we huiswaarts.

Mooie en welgevulde dag, waarin ten overvloede de relatie bewezen werd tussen de geologische structureren onder, en de floristische rijkdom boven de grond. Bedankt Paul en Frans.

T.D.

In 't kort

*** MANIFESTATIE TEGEN DE PLEZIERJACHT

Door de Nederlandse stichting Kritisch Faunabeheer, het Belgisch verbond voor Bescherming van Vogels (en hun Franstalige en Duitstalige zusterverenigingen), en het Duitse Komitee tegen de Vogelmoord, wordt een grootscheepse internationale demonstratie tegen de plezierjacht georganiseerd. Het doel is de kwalijke gevolgen van deze vorm van jacht, zowel voor dier, natuur en milieu, onder de aandacht van de regeringen uit verschillende landen te brengen, maar ook natuurlijk om het grote publiek te sensibiliseren. Gerenomeerde milieubeshermers uit heel Europa hebben hun medewerking toegezegd.

Plaats en datum: 4 oktober te Vaals, nabij het Drielandenpunt.
Begin 14 uur.

*** VAKANTIE

Het is normaal niet onze bedoeling reklame voor vakantie te maken, maar vermits er nog een klein hoekje is voor één keer dan. Lieve en Jef Kelchtermans afkomstig uit Peer, oud cursisten natuurgids, hebben in KLEINREITLING, in de zuidoost hoek van Ober-Österreich een ontmoetingscentrum ingericht. Midden in de natuur. "Waldrebe" heet het, en ze bieden een eenvoudige natuurlijke vakantie aan. Ook nog aan zeer menselijke prijzen.

Echt iets voor wie eens een alternatieve vakantie wil.
Informatie kan men bekomen op volgend adres: Lieve en Jef Kelchtermans, ontmoetingscentrum Waldrebe, A-4464 Kleinreifling 9 Österreich.
Tel: 00-43.7449.360

Op de jaanvergadering van de Limburgse natuurgidsen, kwam een ganze reeks mensen aan het woord, die een specifiek aspect van hun milieubedrijvigheid kwamen voorstellen. Een van de mensen die daar aan het woord kwam was Marc Meent, natuurgids sinds jaren uit Beringen, maar milieuvactief in Tessenderlo, die het bosmuseum in in deze laatste gemeente voorstelde. Omdat wij het onderwerp uitermate interessant vonden, en omdat het eigenlijk wat anders is dan de gewone natuurgidactiviteiten, vroegen we hem voor Enica ook hun project voor te stellen.

EEN KIK OP HET BOSMUSEUM TE TESSENDERLO

Op gebied van het milieu heeft Tessenderlo twee gezichten. De chemische nijverheid zorgt enerzijds voor heel wat milieuproblemen. Hierdoor blijft vaak het tweede facet van deze gemeente op de achtergrond. Tessenderlo bezit namelijk ook een zeer uitgebreid groen gebied. Dit gebied bevindt zich ten westen van het centrum en loopt tot Diest, Zichem, Averbode en Laakdal. Het is een aaneenschakeling van afwisselende en vaak waardevolle natuurgebieden. De kern van het gebied is het natuurpark Gerhagen met enkele zeer waardevolle heide- en vengebieden. Aan de rand van dit natuurpark heeft zich rond de zandberg een klein actief recreatiegebied ontwikkeld. Op mooie vrije dagen komen er heel wat wandelaars en dagjesmensen het gebied bezoeken. Een van de attractiepolen hier is het bosmuseum. Sinds 1980 houdt de Werkgroep Ecologie Tessenderlo (W.E.T.) dit bosmuseum open. Elke zon- en feestdag is het bosmuseum, vanaf 1 mei tot half oktober vrij toegankelijk van 2 tot 7 uur.

Het ontstaan van het museum kan je een samenloop van omstandigheden noemen. Op de eerste plaats is de verzameling ontstaan. Enkele jonge natuurvrienden verzamelden allerlei natuurvondsten zoals pluimen en schedels. Deze natuurvrienden verenigden zich in de toenmalige V.V.V.-Werkgroep Natuurbescherming (de huidige W.E.T.). De grote aanzet om deze verzameling verder uit te bouwen dateert van 1970. Toen organiseerde de werkgroep in het kader van het Natuurbeschermingsjaar de tentoonstelling "Heide en Ven". Met geleend materiaal van enkele scholen werd een heide- en venbiotoop gereconstrueerd. Dit landschap was de blikvanger van de tentoonstelling. Vooral voor de scholen bleek dit een ideaal gegeven te zijn. Je kon er immers een ganze les over de heide geven, waarbij je de vaak moeilijk of niet waar te nemen dieren duidelijk kon tonen. Van toen af werden dood gevonden diersoorten verzameld om te laten opvullen. Zo groeide de verzameling langzaam uit. Maar deze verzameling stond het grootste deel van de tijd op de zolder. Slechts af en toe werd ze gebruikt voor een tentoonstelling.

De kans om een permanente tentoonstellingsruimte in te richten kwam er in 1979. Toen bouwde het V.V.V. een nieuw cafetaria. Het oude cafetaria werd door de W.E.T. aangekocht. Om de nodige financiës te verzamelen voor aankoop, herstellingswerken en inrichting, werd het cafetaria één jaar door de W.E.T. zelf uitgebaat. Zo kon, onder meer door de steun van het gemeentebestuur, op 1 mei 1980 het bosmuseum voor het eerst zijn deuren openen. Sindsdien groeide de verzameling nog sterker aan. Meer en meer mensen brachten door gevonden vogels en dergelijke meer aan, zodat we momenteel over een verzameling van ongeveer 100 soorten vogels en een dertigtal zoogdieren beschikken. Verder bestaat de verzameling uit een reeks strandvondsten, gesteenten, mineralen, fossielen en nog enkele andere natuurvondsten.

In de loop der jaren heeft het museum zijn nut bewezen en werd aangetoond dat het ruime mogelijkheden biedt voor allerlei educatieve activiteiten. Door zijn ideale ligging in het recreatiegebied bezoeken er gemiddeld een 150 personen per zondag het museum. Daar er echter heel wat van deze bezoekers slechts een vluchtig bezoek brengen, is er getracht middelen aan te wenden zodat de bezoeker met meer aandacht en interesse een kijk gaat nemen in de natuurwereld. Dit gebeurt onder andere door een band met vogelgeluiden te laten

te laten spelen, door een electrospeel, een vragenspel, een museumgids, enz. Heel belangrijk is echter ook het inspelen op de reacties van de bezoekers. Zo kunnen er heel wat gesprekken ontstaan over eigen waarnemingen of waar je een bepaalde diersoort zou kunnen zien. Een ander veel voorkomend gespreksonderwerp is het probleem van sommige streeknamen. Zo hoor je dikwijls de vraag stellen wat nu eigenlijk het verschil is tussen een fiz, een fret en een bunzing. Aan de hand van beschrijvingen trachten andere mensen aan de weet te komen welke vogel of plant ze zelf gezien hebben. In de toekomst zal meer aandacht besteed worden aan het maken van diarama's, zodat over elk getoonde diersoort een heel verhaal aanschouwelijk kan verteld worden. Vooral voor geleide bezoeken is dit zeer nuttig.

Zo komen we automatisch bij een volgende belangrijke bezoekersgroep, nl. de scholen. Deze kunnen op allerlei manieren nuttig gebruik maken van het museum. Zo kunnen er een aantal themalesen gegeven worden zoals: de aanpassing van poten en snavels bij vogels aan het voedsel, de betekenis van kleuren in de dieren- en plantenwereld, de heide, vogels, enz. Maar het museum kan ook de aanvulling worden op een geleide wandeling, waarbij de waargenomen vogelsoorten nog eens goed kunnen bekeken worden. Anderzijds kan het museum ook van nut zijn bij zoek- en exploratietochten.

Verder is het bosmuseum eveneens het vertrek- of rustpunt van heel wat wandelingen, rally's, e.d.m. Dat er in en rond het museum nog heel wat andere projecten kunnen uitgewerkt worden spreekt voor zichzelf. Zo is er ondermeer aan een bosleerpad gedacht, en kan het bosmuseum tevens dienst doen als informatiecentrum voor natuurverenigingen en hun activiteiten. Informatie kan je steeds doorspelen aan de verantwoordelijke voor het bosmuseum.

Dat er moeilijkheden opduiken bij het uitbouwen van een dergelijk museum spreekt voor zichzelf. Het grote probleem is momenteel de zeer slechte staat van het gebouw. Er dringen zich grote herstellingswerken op. Naast dit probleem is er tevens het feit dat het museum veel te klein geworden is voor de huidige verzameling. Geopteerd werd om de mogelijkheden te onderzoeken voor het bouwen van een nieuw museum. In dit nieuwe gebouw zou er dan tevens een lokaal voorzien worden waar groepen en klassen kunnen worden ondergebracht voor lessen, diareksen, cursussen, onderzoeks- en determineeractiviteiten, vergaderingen en noem maar op. Financieel is de bouw van het nieuw museum door de W.B.T. niet te dragen. Daarom zijn momenteel onderhandelingen bezig om tot een oplossing te komen. Alhoewel het museum vrij toegankelijk is, is het onderhouden van het museum financieel wel te dragen. Door vrije financiële steun, allerlei activiteiten en de verkoop van zelfklevers, nestkasten, enz, kan er in de behoeften voorzien worden.

Een tweede groot probleem is het openhouden van het museum. Tijdens de week is het zeer moeilijk om mensen te vinden die vrij zijn om te helpen bij het ontvangen en begeleiden van scholen en groepen. Er wordt daarom ook druk gezocht naar mensen die willen helpen hierbij. Ook voor het educatief verder uitbouwen van het museum is hulp welkom.

Voor ons is de huidige balans echter positief en zijn we dit jaar volop bezig met het openhouden van het museum. We nodigen u graag uit om eens een kijkje te komen nemen. Je kan je bezoek steeds combineren met een mooie heide-wandeling. Wil je meer inlichtingen, dan kan je steeds bij de verantwoordelijke van het bosmuseum terecht: Jos Thys Windmolen 22 3980 Tessenderlo 013/663448

Marc Meert Beringen

Indien en onverhoopt toch zomer moest komen, is dit misschien de ideale gelegenheid eens wat interesse in vlinders te tonen. Vlinders houden, net als mensen, van warme, zonnige windstille dagen. Johan Jolling is niet alleen onze gids op de vlinderuitstap van 28 juni, maar hij schreef als eindwerk bij de gidsencursus, ook een verhandeling over deze fragiele wezens.

VLINDERS

Als je dit werkje doorbladert, merk je direct dat hier iemand aan het woord is die zich serieus in de vlinderstudie gedompeld heeft. Ieder van ons kijkt wel eens naar een fladderend vlindertje en tracht dan deze op naam te brengen, maar Jo Jolling heeft zich duidelijk dieper in deze materie ingegraven.

Via een overzicht van het dierenrijk, via de stammen, de klassen, komt hij bijde orde der lepidoptera of schubvleugeligen, waar de verschillende vlinderfamilies in thuishoren. Dit gedeelte is nogal erg wetenschappelijk en misschien iets te uitgebreid, maar men krijgt wel van elke klasse en orde een prachtig uitgetekend voorbeeld.

Daarna volgt er een overzicht van de rol die de vlinder in de geschiedenis en in de verschillende kulturen gespeeld heeft.

Uit de verdere inhoud geven we nog de titels:

De levensgeschiedenis van een vlinder

- Het ei
- de rups
- de pop
- de vlinder

De vlinder en de mens

- schadelijk,... of niet
- handelsprodukten
- vlinders en onderzoek
- vijanden
- natuurbescherming

Alles bijeen is dit een zeer verzorgd werkje met prachtige illustraties. Het is natuurlijk geen naslagwerk, maar biedt toch een uitgebreide algemene informatie over de vlinder.

Jo Jolling eindigt als volgt: " In de strijd van de mens tegen insectenplagen vormen dagvlinders slechts onschuldige ongelukjes; niemand wil echt dat de vlinders sterven. Men moet zo langzamerhand beseffen hoe belangrijk vlinders zijn, zowel door hun rol als plantenbestuivers, als door het plezier dat ze ons en onze nakomelingen verschaffen. Men kan zelfs zeggen: Een wereld die veilig is voor een vlinder, is ook veilig voor de mens."

Voor wie belangstelling mocht hebben voor dit werkje, heeft Jo Jolling nog enkele exemplaren beschikbaar. Zich wenden : Rechtenstraat 58 3511

Kuningen - Hasselt Tel 011-226009

T. Daeven

vleugelhoudingen van een dagvlinder in de vlucht

*** NATUURSTUDIE

Door het Provinciaal Natuurcentrum te Rekem worden dit jaar nog volgende studiedagen ingericht:

- Water in Haspengouw: een studie van alle aspecten van "water"
- Plaats: Kasteel Hoepertingen (Borgloon), 2 dagen, 26 - 28 juni.
- Heide in Limburg: vallei van de Ziepbeek en Mechelse heide. Eén dag fietsen.
- Plaats: Vakantiecentrum Ter Dennen (Rekem), 3 dagen, 21 - 24 augustus.

- De Limburgse Krijtstreek: studie van St. Pietersberg.
- Plaats: Cultureel centrum Alden Biezen, 2 dagen, 4 - 6 september.

Prijs per dag 1000 fr., alles inbegrepen.

Inlichtingen: Prov. Natuurcentrum, Populierenlaan 30 Rekem. Tel 011 71 44 44

*** GIDSEN GEZOCHT

Voor het begeleiden van natuurwandelingen in het Arboretum te Bokrijk worden er gidsen gezocht. Er is hiervoor een vergoeding voorzien van 600 fr gedurende de week en van 800 fr in het weekend. Men moet wel enigszins vertrouwd zijn (of zich vertrouwd maken) met de vele boomsoorten uit het Arboretum. Kandidaten kunnen zich melden bij Willy Peumans in Genk, tel 011-354125

*** NIEUWENHOVEN

Door het Provinciaal Natuurcentrum werd een folder uitgegeven in vier-kleurendruk, met prachtige kleurenfoto's. Naast een beschrijving van het domein zelf vindt men ook nog informatie over de Haspengouwse bossen, boomgaarden, kasteelparken, hoeven en akkers. Verder beschrijft de folder een wandeling en een fietsroute door het Haspengouwse landschap.

Deze publikatie is te vinden op de plaatselijke VVV, in het cafetaria van het domein, en op het PNC te Rekem.

*** NIEUWE STUDIERICHTING

Het Koninklijk Atheneum 2 te Hasselt zal vanaf volgend schooljaar een nieuwe studierichting opstarten: Milieukunde en Milieubeheer voor het 5de en 6de jaar, met aansluitend daarbij een 7de specialisatiejaar in water- en lucht-beheersingstechnieken. Na het 6de jaar wordt een normaal getuigschrift van Hoger Secundair Onderwijs afgeleverd. De studies bieden mogelijkheden tot verdere studies in deze richting zoals tuinbouw, industriële milieuzorg, enz. Voor alle inlichtingen kan men terecht op het atheneum.

*** DE RODE BOSMIER

Marcel Dingens uit Houthalen, natuurgids sinds 1984, maakte een film over het leven van de rode bosmier. Over zijn film vertelt hij zelf: "Een wetenschappelijke, educatieve film over het leven en de belangrijkheid van onze rode bosmier. Zeer goed te gebruiken bij allerhande vormingsactiviteiten. Duur van de film is 20 minuten. Deze film geeft zoveel wetenschappelijke informatie dat een tweede speelbeurt op dezelfde avond wel echt op zijn plaats is. (Herhaling is de ziel van het onder-richt !)" Tussendoor mogelijkheid tot vragenstelling."

Voor meer informatie kan men terecht bij Marcel Dingens, De Huttestraat 15
3530 Houthalen. Tel 011-380865

DE HOGE VENEN door Rik Schuiten 50 frank
 Ontstaan en uitzicht, fauna en flora van ons grootste natuurgebied.
 Beschrijving van de mooiste bezienswaardigheden en 7 uitgestippelde wandelingen.
 GEOLOGIE VAN BELGIË EN LIMBURG door Frans Keijers 50 frank
 Geologie op een boeiende en begrijpelijke manier geschreven. Onmisbaar voor elke natuurgids.

ZEELAND door Theo Dreesen 50 frank
 Wordingsgeschiedenis van het Zeeuwse landschap, geboetseerd door mens, water en wind, met beschrijving van de interessantste excursiepunten.
 HOE DOEN WE HET ? door Lilliane Dedroog 30 frank
 Een beknopte geïllustreerde handleiding voor het determineren van planten.
 Een onmisbaar hulpje bij het gebruik van een flora.

MEI KAART EN KOMPAS door Theo Dreesen 20 frank
 Beknopte handleiding voor het werken met stafkaart en kompas.

Alle uitgaven kunnen besteld worden bij Theo Dreesen Neeroeterenstraat 53
 3671 Opoeteren. Tel 011-864354. Na bestelling ontvangt men een rekening.

Kruisende woorden

Oplossing maartnummer 1/87

Opgave juninummer 2/87

1	O	O	G	D	I	E	R	T	J	E
2	O	O	L	O	G	I	E		E	E
3	M	I	E	R		K	E	K	E	R
4	S		E	N	T		K	O	P	S
5	K	G		F		K		O		T
6	T	E	F		D	O	O	I		E
7	N	O	O	R	D	E	N		W	L
8	D		L	O	R		G	A	A	I
9		E	K	E		E	E		A	N
10		T	A	K	K	E	L	I	N	G

1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

- HORIZONTAAL:
1. Middernacht (met de ... vertrekken) (10)
 2. Papegaai (3) - IERO (invullen) (4) - slang (3)
 3. Kluitenbreker (2) - snavel (4) - waterstoepje (4)
 4. Vrouwelijk dier, rekke (7) - mannetjeshond (3)
 5. Zandbank (5) - dubbele klinker (2) - wijfjesvarken (3)
 6. Het optreden van een besmettelijke ziekte (8) - nummer (2)
 7. Zijde van een eiland, van de wind afgekeerd (2) - ranonkelachtige (6) - medeklinkers van dop (2)
 8. Pitvrucht (5) - verwante van de giraf (5)
 9. Soort vleermuis in Azië en Afrika (8) - klinkers van APEN (2)
 10. Hoge zitplaats bij jacht (6) - in het veld overwinterende kool (4)

- VERTIKAAL:
1. Achter (2) - woord (5) - zeevogel (3)
 2. Opgevulde doline o.a. in St. Pietersberg (8) - ezelsgeluid (2)
 3. Vruchtbare plaats (4) - drietenige luiaard (2)-vierhandige dieren (4)
 4. Andere, eigenlijk verkeerde naam voor ringslangen (10)
 5. Rivier in Schotland (3) - zomer (Fr.) (3) - gemeente langs de Vestré (4)
 6. Scheikundig element (6) - Kerstmis (Fr.) (4)
 7. Zeehond (3) - Touw om een geit vast te leggen (3) - eigen per-soon (2) - land in Amerika (afk.) (2)
 8. Zuiderbreedte (2) - schip van Noe (3)-loofboom (2) - droogoven (3)
 9. Bosjes veren aan vogelkop (3) - zwemvogel (4) -stervogel (zonder staart) (3)
 10. De buiten, het landschap, enz. (6) - jonge eend (4)

7644.1

81

22.04